

Γαλλιστί ἐκφράζομαι μετὰ μεγάλης δυσκολίας, τὰ δὲ ἀγγλικά του Κ. Βράτσα δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἀρίστων. Ἐντούτοις κατορθόνομεν νὰ συνεννοηθῶμεν ἀμοιβαίως· ὁ ξένος μου ὀμιλεῖ ἀφειδῶς περὶ τῶν περιηγήσεών του, τῆς ἐν Βρυξέλλαις διαμονῆς του, τῶν συνεντεύξεών του μετὰ τοῦ προέδρου τοῦ συμβουλίου τῆς Διεθνοῦς Ἀφρικανικῆς Ἐταιρίας περὶ τοῦ Κόγκου, καὶ τῆς ὠφελείας ἣν ἠδύνατο νὰ κερπώθῃ ἡ Γαλλία καὶ ὁ πολιτισμὸς.

Μανθάνω ἀπὸ στόματος αὐτοῦ ὅτι ἡ πρώτη ἀποστολὴ εἰς Ὀγγουὲ διήρκεσε τρία καὶ ἡμισυ ἔτη, ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσχωρήσῃ ἐνδότερον τῶν 500 χιλιομέτρων· καὶ ὅτι τέλος τὰ ἐν τῇ περιστάσει ταῦτα συμβάντα ἔπεισαν αὐτὸν ἀμετακλήτως ὅπως περιηγήται ἄνευ ἐταίρου, ὅπως μὴ παρακωλύωνται τὰ σχέδια αὐτοῦ διὰ τῆς ἀτολμίας καὶ τῆς ἐλλείψεως ἀποράσεως συνοδῶν, εἰς οὓς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἦτο ἠναγκασμένοι νὰ ὑποκύβῃ.

Ἐν τῇ πρώτῃ ἐκείνη περιηγήσει ὁ Κ. Βράτσα ἐδαπάνησε πολλὰ χρήματα καὶ ἀπώλεσε τι πολλῶν πολυτιμότερον· καιρὸν. Ἡ χώρα, ἣν εἶχε διαδράμει ἦτο νέα, τουτέστι ἄγνωστος. Οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἰθαγενεῖς ἦσαν ἄγριοι, καὶ φιλόποτοι πρὸς τοὺς λευκοὺς, σφόδρα ἰδιότροποι, ἦκιστα πιστοὶ εἰς τὰς ὑποσχέσεις αὐτῶν καὶ τὰς συμφωνίας, κυμαινόμενοι μετὰ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ προμηθευθῶσι τὰ ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν κομισθέντα ἐμπορεύματα καὶ τοῦ δεσποδαίμονος, τοῦ ἀλογίστου φόβου ὃν ἐνέπνεεν αὐτοῖς πᾶν τὸ καινοφανές.

Ὁ Κ. Βράτσα ὀδύνηρὰν ὑπέστη τῶν ἐλπίδων του διὰψευσιν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν προύχωρησε μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἀλίμα καὶ ἐκωλύθη νὰ ἐξερευνησῇ τὸν ρόον αὐτοῦ ὑπὸ τῆς παλιμβουλίας τινῶν τῶν συνοδοιπόρων του καὶ τῶν ἐχθρικών διαθέσεων τῶν ἰθαγενῶν. Τότε ἀπεφάσισε καθ' ἑαυτὸν νὰ ἐπανακάμψῃ ἡμέραν τινὰ ὅπως συμπληρώτῃ τὴν ἀνακάλυψιν αὐτοῦ. Ἐντούτοις, κατὰ τὴν εἰς Εὐρώπην ἐπάνοδόν του, τῷ 1878 ἔμαθεν ὅτι εἶχον ἐξερευνησῇ τὴν Λοκαλάβαν καὶ τὸν Κόγκον καὶ ἐνόησε τότε ὅτι ὁ Ἀλίμας εἶνε παραποτάμιον τοῦ Κόγκου. Εἶχεν ἐπιστρέψῃ εἰς Εὐρώπην νοσῶν καὶ σφόδρα ἐξηνητλημένος. Ἄλλ' ἀναρρώσας μετὰ μακρὸν ἐπάτηκ' αὐθις τὴν πρὸς τὴν Ἀφρικὴν, κάλλιστα κατὰ πάντα ἐφωδιασμένος καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1880 ἀνήλθε πάλιν τὸ Ὀγγουέ. Οἱ ἀγῶνες οὓς εἶχε καταβάλει κατὰ τὴν πρώτῃν αὐτοῦ περιήγησιν ὅπως ἐξημερώσῃ τοὺς ἰθαγενεῖς ἀπέφερον ἤδη τοὺς καρπούς των· πᾶσαι αἱ φυλαὶ ἔπεμπον αὐτῷ βοηθούς, οἱ ἀρχηγοὶ προσήρχοντο αὐτῷ ἐπίκουροι, ἐν τέλει δὲ ἠδυνήθη ν' ἀνέλθῃ μέχρι τῆς Στάνλευπόλεως. Ἰδρύσας σταθμὸν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ προύχώρησε μέχρι πενήκοντα χιλιομέτρων πρὸς τὴν μεσημβρινὴν ὄχθην τοῦ Κόγκου, μετὰ δεκατριήμερον δὲ πορείαν παραλλήλως πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ποταμοῦ εἰσέδου εἰς τὸ χωρίον Νδάμβι-Μθόνγκο, ὅπου ἐπληροφόρηθη περὶ τῆς ἐγγύς ἐκεῖ παρουσίας μου.

Ὁ Κ. Βράτσα ἀναπαυθεὶς ἐπὶ δύο ὥρας ἐν τῇ σκηνῇ μου διηυθύνθη πρὸς τὸ Βιβῆ, μετὰ τινων τῶν ἰθαγενῶν ἀχθοφόρων μου ἐπιφορτισθέντων νὰ μετακομίσουν τὴν ἐλαφρὰν αὐτοῦ σκευήν. Ἐσταμάτησεν ἐπὶ μικρὸν ἐν Βιβῆ, εἶτα ἐπεβιβάσθη ἐνός τῶν ἀτμοπλοίων μας καὶ μετέβη εἰς Βανάνα, ὅθεν δι' ἄλλου ἀτμοπλοίου διηυθύνθη εἰς Γκαθῶνα.

Κατὰ τὴν ἐν τῇ σκηνῇ μου διατριβὴν αὐτοῦ ὁ Κ. Βράτσα, παρατηρήσας τὸ πελώριον καὶ ὀγκῶδες ὄρος Μγόμα μοὶ εἶπε:

— Θὰ σὰς χρειασθῶν ἐξ ἡμῶν διὰ νὰ διέλθετε μετὰ τὰς ἀμάξας σας αὐτὸ τὸ βουνόν. Οἱ ἄνθρωποι σας εἶνε ὀλίγιστοι διὰ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα. Ἐπρεπε νὰ ἦσαν τοῦλάχιστον πεντακόσιοι ἄνδρες.

Ἡ σκέψις ἐκείνη ἦτο ὀρθοτάτη, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο ὅλως ἀδύνατον νὰ λάθωμεν ἐπικουρίας, οἱ δὲ ἄνθρωποι δὲν κατασκευάζονται κατὰ παραγγελίαν, εἰς οὐδὲν θὰ ὠφέλει τὸ νὰ τίλλωμεν τὴν κόμην ἡμῶν διεκτραγωδοῦντες τὴν ἀδυναμίαν μας. Τὸ σύνθημα ἦτο νὰ βαδίσωμεν πρόσω, νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὸ ἐσωτερικόν μετὰ τοῦ πολυτίμου ἡμῶν ὕλικου καὶ νὰ ἰδρῶσωμεν πανταχοῦ σταθμούς. Ἐπρεπε νὰ ὑπικουσωμεν, νὰ προχωρήσωμεν. Α'

ΚΑΤΟΙΚΙΑΙ ΚΑΙ ΕΝΟΙΚΙΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Ἀπὸ τινος ἐν τῷ πληθυσμῷ τῶν Παρισίων δὲν παρατηρεῖται ἡ συνήθης κανονικὴ αὐξησις, τουναντίον δ' ἐβεβαιώθη ὅτι ἐπῆλθέ τις ἐλάττωσις τῶν κατοίκων. Ἐπειδὴ δὲ νέαι κατ' ἔτος προστίθενται οἰκοδομαὶ εἰς τὴν πόλιν, προμηνύεται ὅτι ἀναπόδραστος εἶναι οἰκονομικὴ τις ἀνωμαλία ἕνεκα τῆς αὐξήσεως τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς μειώσεως τῆς ζητήσεως. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, οὐ ἀνάλογον ἔχομεν καὶ ἐν Ἀθήναις, γράφει τὰ ἐπόμενα ὁ Paul Leroy-Beaulieu ἐν τῷ *Γάλλῳ Οἰκονομολόγῳ*.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκημάτων ἠῤῥησεν ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1879 μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1883 κατὰ 80000 περίπου, ἦτοι σχεδὸν $7\frac{3}{4}$ τοῖς 100 ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκημάτων τοῦ ὑπάρχοντος ἐν Πηρισίοις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1878. Ἐκ τούτων τὰ οἰκήματα τὰ προσωρισμένα εἰς ἐμπορικὴν ἢ βιομηχανικὴν χρῆσιν ἀναλογοῦσιν εἰς $2\frac{1}{2}$ τοῖς 100 ἐπὶ τῶν προὔπαρχόντων, τὰ δὲ εἰς κατοικίαν εἰς 10 τοῖς 100· δηλονότι κατὰ τὴν πενταετίαν ἐκείνην ὀικοδομήθησαν οἰκήματα τσαῦτα, ὥστε προὔπετίθετο αὐξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων κατὰ 220000. Ἄν δ' ἐξηκολούθουν αἱ οἰκοδομαὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν μάλιστα τοῦ 1883, καὶ ἂν ἐντὸς εἰκοσαετίας ἐδιπλασιάζετο ὁ πληθυσμὸς τῶν Παρισίων, πάλιν θὰ ἐπερίσσειον τὰ οἰκήματα.

Παραλλήλως δὲ τῇ αὐξήσει ταύτῃ ἠῤῥησε καὶ ἡ ἐνοικιαστικὴ ἀξία τῶν παρισινῶν οἰκημάτων

κατὰ 76 ἑκατομύρια καὶ ἡμισυ, ὧν 63 ἑκατομύρια ἀναλογουσιν εἰς τὰ πρὸς κατοικίαν οἰκήματα.

Δὲν ἐκτίσθησαν δὲ μόνον πολυτελεῖς οἰκίαι· 57,600 οἰκήματα ὧν τὸ ἐνοίκιον εἶναι ἀπὸ 500 μέχρις 999 δραχμῶν διατίθενται εἰς τοὺς ἐργατικούς καὶ τοὺς ἀπορωτέρους. Τὰ δὲ οἰκήματα, ὧν τὸ ἐνοίκιον εἶ·αι ἀπὸ 3000 μέχρις 6000 δρ. ἠΰξησαν κατὰ 2946, ἤτοι κατὰ 30 τοῖς 100 κατ' ἀναλογίαν τῶν προϋπαρχόντων πλείονα κατ' ἀναλογίαν εἶναι τὰ οἰκήματα, ὧν τὸ ἐνοίκιον βαρύτερον, ἀπὸ 6000 μέχρις 20000 δραχμῶν.

Τῇ 15 Ἰανουαρίου 1834 ὑπῆρχον οἰκήματα μὴ ἐνοικιασθέντα 16519, ἐκ μόνων τῶν ἔχόντων ἐτήσιον ἐνοίκιον ἀπὸ 500 μέχρι 5000 δρ. ὑπολογίζεται δὲ ὅτι νῦν ὁ ἀριθμὸς τῶν μὴ ἐνοικιασμένων εἶναι πολλῶ μείζων.

Τίνα θὰ ἦναι τὰ ἐπακόλουθα τῆς τοιαύτης καταστάσεως; Προδήλως ἐν πρώτοις μὲν ἡ σχεδὸν ὄλοσχερῆς ἀναστολὴ πάσης οἰκοδομικῆς ἐργασίας κατὰ τὴν προσεχῆ πενταετίαν· εἶτα δὲ ἡ πτώχευσις μερικῶν ἐργολάβων οἰκοδομῶν καὶ τελευταῖον ἡ ἐλάττωσις τῶν ἐνοικίων, κατὰ τὸ τρίτον περίπου, δηλονότι τὰ ἐνοίκια θὰ ἔχουσι τὴν τιμὴν, ἣν εἶχον ἄλλοτε. Ὡστε τὸ κακὸν θὰ ἔχη καὶ τὰ καλά του.

Ἄλλ' ὅπως μετριασθῆ ἡ οὐχὺς τῆς κρίσεως, ἀνάγκη νὰ μὴ ἐπιβληθῶσι φόροι εἰς τὸ εἰσόδημα καὶ φόροι προοδευτικοὶ εἰς τὰ ἐνοίκια· ἀνάγκη νὰ μὴ φοβίσωμεν τοὺς εὐπόρους, εἴτε ὁμοθενεῖς, εἴτε ἄλλοθενεῖς. Διότι ἂν τοῦτο συμβῆ, οἱ Παρίσιοι θὰ ὑποστῶσι τραῦμα καίριον.

ΤΟ ΚΙΒΩΤΙΟΝ ΤΟΥ ΣΙΔ

Οἱ Ἴσπανοὶ διηγοῦνται περὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἥρωός των Σιδ τὴν ἐπομένην παράδοσιν.

Ὁ εὐγενὴς Σιδ εἶχε ἄφθονον δόξαν, ἀλλ' ὀλίγα χρήματα. Καλέσας δὲ ποτε τὸν Ἑβραῖον τοκογλύφον Βὲν Ἰωνάθαν τῷ εἶπε·

— Ἡμπορεῖς νὰ μὲ δανείσης ἑκατὸν χιλιάδας τάληρα;

— Αὐθέντα, ἀπεκρίθη ὁ Ἑβραῖος, τὸ ποσόν, ὅπου μὲ ζητεῖτε εἶναι πολὺ, τὰ χρήματα εἶναι σπάνια, καὶ πρέπει νὰ μὲ βοηθήσουν ὅλοι οἱ ὁμόθησκοί μου διὰ νὰ μαζεύσωμεν αὐτὸ τὸ ποσόν. Ἄλλὰ ποῖα θὰ ἦνε ἡ ἐγγύησις τῆς πληρωμῆς;

— Ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω ἐνέχυρον ἐν πολυτίμῳ κιβώτιῳ, γεμάτῳ ἀπὸ κοσμημάτων καὶ ἀδάμαντας. Θὰ τὸ παραδώσω εἰς τὰς χεῖράς σου, ὅπως εἶναι κλειδωμένον.

— Ὅμως, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ τοκογλύφος, διὰ νὰ ἔχωμεν ἀσφάλειαν ἔπρεπε νὰ ἴδωμεν, ἂν αὐτὰ ὅπου ἔχει μέσα, ἔχουν ἀξίαν ἀρκετήν. Ἀφ' οὗ τὸ δίδετε ὡς ἐνέχυρον, ἡ τάξις ἀπαιτεῖ νὰ εἰσεύ-

ρωμεν πόσον χρυσὸν ἔχει καὶ πόσους πολυτίμους λίθους.

— Πρέπει νὰ ἀρκεσθῆς εἰς τὸν λόγον μου· πάρε τὸ κιβώτιον ἀπὸ τὰ χεῖρά μου. Ἄλλὰ σοῦ ἀπαγορεύω νὰ τὸ ἀνοίξης μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐξοφλήσεως. Σκέψου καὶ ἀποφάσισε ἂν θέλῃς νὰ γείνης δανειστῆς τοῦ Σιδ.

Ὁ Ἑβραῖος ἐδέχθη τὴν συμφωνίαν. Μετὰ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὁ Σιδ νικήσας ἐπανειλημμένως εἰς πολλὰς μάχας τοὺς Ἄραβας, ἐπανῆλθεν εἰς Βούργος, κομίζων πλοῦσια λάφυρα. Ἐνθυμηθεὶς τὸν Ἑβραῖον καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν χρέος του, διέταξε καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὸ μεγάρον του.

— Πάρε ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες τάληρα τῷ εἶπε· πάρε καὶ περισσότερα, ἂν δὲν σὲ ἀρκοῦν αὐτά. Ἐφερες τὸ κιβώτιον;

— Ναί, αὐθέντα!... Πολὺ βαρὺ εἶναι, καὶ νὰ σὰς εἰπῶ, λυποῦμαι, ὅτι ἐξοφλεῖτε καὶ πρέπει νὰ σὰς τὸ ἀποδώσω. Θὰ ἔχη βέβαια μέσα μεγάλης ἀξίας πράγματα.

— Ἄνοιξε καλλίτερα μόνος σου, καὶ εἰπέ μοι πόσον τὰ ἐκτιμᾷς.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ὁ Σιδ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἑβραῖον ἐσκωριασμένην χαλυβδίνην κλειδα.

Ὁ Βὲν Ἰωνάθαν ἤνοιξε τὸ κιβώτιον καὶ εἶδε τί περιεῖχε. Δὲν περιεῖχεν οὔτε χρυσόν, οὔτε ἀδάμαντας, οὔτε παλαιὰ νομίσματα· ἀλλὰ μόνον ἄμμορον καὶ οὐδὲν πλεόν.

Ὁ Σιδ ἐκύτταξε νὰ ἰδῆ ὁποῖαν ἐντύπωσιν ἠθελε προξενήσῃ τοῦτο εἰς τὸν τοκογλύφον. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ἀπαθῆς καὶ γαλήνιος ὕψωσε τὸ μέτωπον καὶ ἀτενίσας αὐτὸν τῷ εἶπε·

— Καὶ τί φόβον εἶχον; Δικτὶ νὰ ἀμφιβάλλω; Ἥμην βέβαιος, ὅτι τὸ κιβώτιον εἶχε μεγάλην ἀξίαν καὶ ἐκοιμώμην ἤσυχος. Διότι ἐκράτουν κλειδωμένον μέσα εἰς αὐτὸ καὶ ἐπιμελῶς τὸν ἐφύλαττον, τὸν λόγον τῆς τιμῆς τοῦ Σιδ. Δὲν ἤξιζεν αὐτὸς ἑκατὸν καὶ διακοσίας χιλιάδας τάληρα;

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐκ τῶν τροπικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς, τῆς Δαχομῆς καὶ τῆς Καμερόν, ἐκομίσθη ἀρτίως εἰς τὴν Εὐρώπην νέον δραστηκώτατον φάρμακον στομαχικῶν καὶ νευρικῶν παθῶν. Τὸ φάρμακον τοῦτο εἶναι αἱ ρίζαι καὶ ὁ φλοιὸς δένδρου, φρομένου ἐν ταῖς χώραις ἐκεῖναις καὶ προσομοίῳ τῷ δένδρῳ τῆς κίνας. Οἱ ἰθαγενεῖς τῶν παραλίῳν τῆς Ἀφρικῆς πίνουσι τὸ ἀφέψημα τῶν ριζῶν καὶ τοῦ φλοιοῦ αὐτοῦ, ὡς προφυλακτικὸν καὶ θεραπευτικὸν φάρμακον τοῦ πυρετοῦ, τοῦ κατῆρρου τοῦ στομάχου καὶ τῆς ἀδυναμίας. Εὐρωπαῖοι ἐπιστήμονες, ἀνακαλύψαντες τὴν σύστασιν τοῦ φαρμάκου, ἐπέσθησαν μετ' ἐπανειλημμένα πειράματα, ὅτι ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ εἶναι ἀσφαλεστάτη.